

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่เอื้อต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามความคิดเห็นของครูประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก สรุปผลได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาร่วมตามความคิดเห็นของครูในเมืองและครูในชนบท
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีความเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
2. ครูในเมืองและครูในชนบทมีความเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำแนกเป็นครูในเมืองซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมือง และครูในชนบทซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2542 ประชากรทั้งหมด 1,653 คน เป็นครูในเมือง 1,346 คน และครูในชนบท 307 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น มีขั้นตอนดังนี้ คือ แบ่งโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมือง และสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอชาติตระการ ออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ สุ่มโรงเรียนแต่ละขนาด ๆ ละ 5 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากจากรายชื่อโรงเรียนแต่ละขนาด สุ่มครูในเมืองและครูในชนบท ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากตามรายชื่อ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในเมือง จำนวน 202 คน ซึ่งใช้สัดส่วน ร้อยละ 15 ของจำนวนครูในเมืองทั้งหมด และได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในชนบท จำนวน 123 คน ซึ่งใช้สัดส่วน ร้อยละ 40 ของจำนวนครูในชนบททั้งหมด รวมกลุ่มตัวอย่าง 325 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามเลือกตอบโดยตามข้อมูล 3 ประเภท คือ คำถามเกี่ยวกับเพศ เขตที่ตั้ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดเจตคติประเมินค่า 7 ระดับ ของออสกุต เพื่อวัดพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 30 ข้อ

4. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขออนุญาตและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ

พิบูลสงคราม พิษณุโลก ถึงหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ในการส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเมือง และในชนบท จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 325 ชุด ผู้วิจัยได้

รับกลับคืนมาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 325 ชุด ไปทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS / PC⁺ ดังรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกกลุ่มตัวอย่างตาม เพศ และเขตที่ตั้งหาค่า t -test จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามประสบการณ์ในการทำงาน หาค่า F -test โดยเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายงานตามลำดับของสมมุติฐานดังต่อไปนี้

1. ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 แต่มีแนวโน้มว่า ครูเพศชายต้องการผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมากกว่าครูเพศหญิง
2. ครูในเมืองและครูในชนบท มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 กล่าวคือ ครูในเมืองต้องการผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมากกว่าครูในชนบท
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 3 กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ต้องการผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 10 ปี
4. สำหรับการจำแนกวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ครูในเมืองและครูในชนบทมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านสนับสนุนการกระจายอำนาจประสานความร่วมมือกับชุมชน ($\alpha = .01$) ด้านสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต ($\alpha = .01$) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา ($\alpha = .01$) และด้านการระดมทรัพยากรจากแหล่งชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา ($\alpha = .05$) กล่าวคือ ครูในเมืองต้องการผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมากกว่าครูในชนบททั้ง 4 ด้าน และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา ($\alpha = .05$) และด้านการสนับสนุนการกระจายอำนาจประสานความร่วมมือกับชุมชน ($\alpha = .01$) กล่าวคือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ต้องการผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 10 ปีทั้ง 2 ด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 1 แสดงว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ สนับสนุนผลการวิจัยที่พบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามที่ศึกษา ซึ่งนิโรธ งามมัน (2527) และพีระ ชัยศิริ (2537) ศึกษาพบว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความต้องการพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและพฤติกรรมผู้นำของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกันตามลำดับ มากกว่าสนับสนุนผลการวิจัยที่พบว่า เพศมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามที่ศึกษา ซึ่งไพฑูริย์ ศักดิ์แก้ว (2534) ได้ศึกษา พบว่า ครูอาจารย์เพศชายมีความต้องการพฤติกรรมผู้นำมีตึกสัมพันธและมิติมิตรสัมพันธ์สูงกว่า ครูอาจารย์เพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเจริญและความตื่นตัวเรื่องประชาธิปไตยและความเสมอภาคของสังคมไทยในปัจจุบัน มีผลให้ครูเพศหญิงมีความต้องการพัฒนา และยกสถานภาพของตนเองให้เท่าเทียมกับครูเพศชาย ทั้งทางด้านการศึกษาการประกอบอาชีพ และการดำรงตำแหน่งในทางสังคม จึงมีผลทำให้การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกไม่แตกต่างกัน

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ครูเพศชาย และครูเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในบทบาทหน้าที่ 2 ข้อคือ หน้าที่การจัดทำหลักสูตรที่เน้นความสำคัญทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และด้านคุณธรรม กับหน้าที่การจูงใจชุมชนให้ช่วยระดมทรัพยากร เสียสละเวลาและทรัพย์สิน เพื่อพัฒนาสถานศึกษา และคุณภาพการศึกษาซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างกันดังกล่าว อาจเป็นเพราะสาเหตุ 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1.1 บทบาทหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตร จำเป็นต้องจัดทำเนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตรทั้งที่เป็นหลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องใช้ความมุ่งมั่นในการทำงาน ทำให้ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ ครูเพศชายคิดว่าผู้บริหารที่มีพฤติกรรมแบบมุ่งงานหรือมุ่งอนาคตเท่านั้น ที่จะสามารถทำงานในด้านนี้ ประสบผลสำเร็จได้ ในขณะที่ครูเพศหญิงคิดว่าผู้บริหารที่มีพฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์หรือมุ่งปัจจุบันเท่านั้น ที่จะสามารถทำงานในด้านนี้ได้สำเร็จ

1.2 บทบาทหน้าที่ในการประสาน และจูงใจชุมชนให้ช่วยระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ก็อาจทำให้ครูเพศชาย และครูเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้กล่าวคือ ครูเพศชายคิดว่าผู้บริหารที่มีพฤติกรรมแบบมุ่งงานหรือเป็นผู้บริหารที่มีเหตุผลเท่านั้นที่จะทำหน้าที่นี้ได้สำเร็จในขณะที่ครูเพศหญิงคิดว่าผู้บริหารที่มีพฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์หรือเป็นผู้บริหารที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชาเท่านั้น ที่จะสามารถทำงานด้านนี้ได้สำเร็จ

2. ครูในเมืองและครูในชนบท มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเจริญของสังคมเมือง ส่งผลให้สมาชิกในสังคมเมืองเปลี่ยนแปลงแนวคิดและพฤติกรรมไปจากความเชื่อ และพฤติกรรมเดิมที่ได้รับถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ เช่น มุ่งประสบความสำเร็จ และยกสถานภาพของตนเองให้สูงขึ้น หรือนิยมบุคคลที่มุ่งงานมากกว่ามุ่งสัมพันธ์ เป็นต้น ถึงแม้ว่าความเจริญของสังคมเมืองจะแผ่ขยายอิทธิพลไปสู่ชนบท ดังเช่น ปรีชา สุกใส (2540) ได้ศึกษาอิทธิพลของเมืองที่มีต่อเยาวชนที่ได้รับอิทธิพลของสังคมเมืองหลายด้าน ยกเว้น ด้านความต้องการใช้เวลาว่างไปเที่ยวในเมืองก็ตามแต่อิทธิพลของสังคมเมืองอาจจะยังไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของครูในชนบทในเรื่องความต้องการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาก็เป็นได้

จึงส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูในเมืองมีความต้องการพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแบบมุ่งงานมากกว่าครูในชนบท

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ครูในเมือง และครูในชนบทมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน ในบทบาทหน้าที่จำนวน 15 ข้อ กล่าวคือ หน้าที่ในการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา การสอนที่เน้นผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการ การจัดการแก้ปัญหา การได้ฝึกปฏิบัติจริง ปลูกฝังความรู้ คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม สนับสนุนเรื่องการวิจัย การประสานความร่วมมือกับชุมชน ด้านการวางแผน กำหนดนโยบาย การใช้ทรัพยากรท้องถิ่น การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตลอดชีวิต การประกันคุณภาพให้ได้มาตรฐาน การรายงานผลการปฏิบัติงานให้ต้นสังกัด และสาธารณชนได้ทราบ จะเห็นว่าหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าวนี้ ครูในเมืองต้องการผู้บริหารที่มีพฤติกรรมแบบมุ่งงาน ซึ่งมีลักษณะที่เด่นชัดคือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านความคิด เน้นการควบคุม ทำงานตามเกณฑ์ มีเหตุผล มีการใช้อำนาจควบคุม ไม่ชอบขอความช่วยเหลือ ถนัดงานประเภทที่คนเดียว ต้องการเป็นผู้นำ ต้องการผลงาน และเลือกคบคนเก่ง ส่วนครูในชนบทต้องการผู้บริหารที่มีพฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์ ซึ่งมีลักษณะที่เด่นชัดคือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ร่วมคิดร่วมทำ เน้นการให้อิสระ ทำงานตามความเหมาะสม มีความเห็นอกเห็นใจ ใช้อำนาจประสาน ชอบขอความช่วยเหลือ ถนัดงานที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เป็นไปได้ทั้งผู้นำและผู้ตาม ต้องการความเข้าใจและลบลบกันได้ทุกประเภท ความคิดเห็นที่แตกต่างกันดังกล่าว อาจมีสาเหตุมาจากอยู่ในเขตพื้นที่ที่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้การได้รับข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางด้านการศึกษา และความก้าวหน้าทางด้านวิชาการไม่เท่าเทียมกัน ครูในเมืองจะมีโอกาสได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็วกว่าครูในชนบท การกระตุ้นให้เกิดฉาวรับรู้ สำคัญสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องของการปฏิรูปการศึกษาเป็นสำคัญนั้น หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง อาจจะมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลได้มากน้อยต่างกัน สภาพความเป็นเมือง จะมีการติดต่อสื่อสาร ประสานงานได้สะดวกรวดเร็ว ซึ่งเอื้อต่อการรับรู้ได้มากกว่าท้องที่ในชนบท จึงอาจเป็นสาเหตุให้ครูในเมืองมีความตื่นตัวมาก ในเรื่องของการมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จึงพยายามที่จะพัฒนาตนเอง ให้มีศักยภาพที่สูงขึ้นมุ่งเน้นการทำงานมากยิ่งขึ้นตามวัฒนธรรมการทำงานของสังคมเมืองที่มุ่งเน้นงานมากกว่าการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งแตกต่างจากวัฒนธรรมการทำงานในชนบท ที่ต้องมุ่งเน้นในเรื่องการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้

มากจึงจะทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 3 แสดงว่า ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนผลการวิจัยอื่นที่พบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน มีผลต่อความต้องการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน เช่น เสริมศักดิ์ ดิษฐพาน (2531) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของศึกษาศาสตร์อำเภอ ตามความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชาในภาคใต้ซึ่งใกล้เคียงกับสถานภาพของครูที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์แตกต่างกันมากกว่า สนับสนุนผลการวิจัยที่พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานไม่มีผลต่อความต้องการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน ซึ่งไพฑูริย์ ศักดิ์แก้ว (2534) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความต้องการของครูอาจารย์ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกระบี่ พบว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความต้องการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ย่อมเกิดการเรียนรู้จากการลองผิดลองถูกด้วยตนเองจนยอมรับว่า การปฏิบัติงานและการบริหารงาน ถ้าจะให้ประสบความสำเร็จแล้ว จะต้องประกอบด้วยองค์การที่มีลักษณะมุ่งงานมากกว่ามุ่งสัมพันธ์จึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ต้องการผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 – 10 ปี

4. จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน และแบบมุ่งสัมพันธ์ (ตาราง 16) พบว่าความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านต้องการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมากกว่ามุ่งสัมพันธ์ในทุกด้าน เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้แต่บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านสนับสนุนการกระจายอำนาจประสานความร่วมมือกับชุมชนน่าจะต้องการผู้บริหารโรงเรียน ที่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์มากกว่ามุ่งงาน แต่ผลการวิจัยครั้งนี้กลับพบว่า ครูต้องการผู้บริหารโรงเรียน ที่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมากกว่ามุ่งสัมพันธ์ อาจจะเป็นเพราะ ครูไม่แน่ใจว่าในการประสานความร่วมมือกับชุมชน ถ้าผู้บริหารมีพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์แล้ว จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ครูจึงต้องการผู้บริหารที่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมาทำหน้าที่ในด้านนี้ แต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีหลายมาตราที่กำหนดให้ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน

องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น มีหน้าที่ให้การสนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นผู้บริหารจะมีพฤติกรรมแบบมุ่งงานอย่างเดียวไม่ได้ จำเป็น จะต้องมีพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ควบคู่ไปด้วย จึงจะได้รับความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

5. ผลการวิจัยในครั้งนี้ถึงแม้จะพบว่า ครูประถมศึกษาต้องการผู้บริหารโรงเรียนที่มี พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานมากกว่ามุ่งสัมพันธ์ก็ตาม มิได้หมายความว่า ผู้บริหารจะต้องบริหาร งานด้านการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ W.R. 2542 ด้วยพฤติกรรมมุ่งงาน เพียงประการเดียว เพียงแต่ผลการวิจัยพบว่า ให้ผู้บริหารเพิ่มพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานของ ตนให้มากขึ้น แต่ไม่ควรละเลยพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ ซึ่งมีส่วนช่วยประสานให้การ บริหารงานประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ตามหลักการบริหารและผลการวิจัยที่กล่าวว่า ผู้บริหาร จะต้องมีความมุ่งงาน และมุ่งสัมพันธ์สูงทั้งสองแบบ จึงจะทำให้ประสิทธิภาพของการ ทำงานสูงขึ้น และผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยไอไอโอทีพบว่าผู้นำที่มุ่งงาน และมุ่งสัมพันธ์ เป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลที่สุดซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีชายเชอมโยงของ แบล็ค และมูทอน (Black and Mouton) ที่กล่าวว่า ผู้นำที่สนใจคนและสนใจงานคือแบบผู้นำที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะ

สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

1. ในการนำสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไปใช้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ผู้บริหารจะต้องมีพฤติกรรมที่มุ่งงานในระดับค่อนข้างสูง แต่ก็ไม่ได้ หมายความว่า จะละเลยการมีพฤติกรรมที่มุ่งมนุษยสัมพันธ์ เพียงแต่ว่าในช่วงเวลาที่จำเป็นต้อง มุ่งงานมากเท่านั้น ผู้บริหารจึงควรที่จะแสดงพฤติกรรม แบบมุ่งงานให้มากที่สุด

2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะสนับสนุนให้ผู้บริหาร ได้แสดงศักยภาพของผู้บริหารในการพัฒนางานให้สูงขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะจะ กลายเป็นเครื่องสร้างศรัทธาและการยอมรับในหมู่ครูผู้สอน และชุมชน

3. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะจัดหลักสูตรพัฒนา ศักยภาพผู้บริหารโรงเรียนให้มีพฤติกรรมเอื้อต่อการนำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้มากยิ่งขึ้น

4. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรแนะนำ หรือ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายในสังคมได้เข้าใจภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน ในการ นำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไปใช้ประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ ครูผู้สอน เพื่อเป็นการสร้างแรงยึดเหนี่ยวในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

เพื่อให้มีแนวทางในการบริหารโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงควรวิจัยเพิ่มเติมต่อไปนี้

1. หลังจากใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไประยะหนึ่งแล้ว ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาระดับประเทศเพื่อให้ทราบว่าการแสดงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประสบผลสำเร็จเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

2. ทฤษฎีของพิดเลอร์กล่าวว่าการประสบความสำเร็จของการบริหารงาน จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ สถานการณ์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับ สมาชิกในกลุ่ม โครงสร้างของงาน และอำนาจประจำตำแหน่งผู้นำ จึงควรศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ทราบว่าการบริหารโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารมีความสามารถตามองค์ประกอบทั้ง 3 เพียงใด

3. ควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประถมศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อ เปรียบเทียบผลกับผลของการวิจัยครั้งนี้ และทราบความต้องการพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาของครูประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก